

Ik citeer drie bezwaren waar ik achter sta:

De wetgever dekt zich in tegen beschuldigingen van schending van de journalistieke bronbescherming door een extra waarborg te stellen: “

De

uitoefening van een bevoegdheid als bedoeld in paragraaf 3.2.2 jegens een journalist, waarbij de uitoefening is gericht op het achterhalen van de bron van de journalist, is slechts toegestaan, indien de rechtbank Den Haag daartoe, op verzoek van Onze betrokken Minister, toestemming heeft verleend.

”

(paragraaf

3.2.2, bijzondere bevoegdheden van de diensten, artikel 24, vierde lid). Meer hierover valt te lezen op pagina's 35 en 185 van de toelichting. Het klinkt alsof de journalistiek bronbescherming goed is gewaarborgd. Maar hoe denkt de wetgever deze te kunnen garanderen als de diensten tegelijkertijd brede bevoegdheden genieten tot het aftappen, ontvangen, opnemen en afluisteren van elke vorm van communicatie zoals bedoeld in artikel 33? Welke garantie kan de wetgever bieden dat als gevolg van de bevoegdheden in artikel 33 niet onverhoopt de communicatie tussen een journalist en diens bron wordt onderschept en de identiteit van de journalistieke bron aan het licht komt? Wij vinden in de tekst geen antwoord op die vragen en willen daarom dat artikel 33 en alle andere daartoe relevante artikelen geschrapt worden.

De diensten mogen mensen van wie wordt vermoed dat ze kennis dragen van de wijze van versleuteling van gegevens

verplichten

medewerking te verlenen

tot het ontsleutelen van deze gegevens (artikel 30, vijfde en achtste lid).

Vervolgens wordt zo'n zelfde bevoegdheid verleend als het gaat om onderzoek van communicatie (artikel 32, gericht op specifieke personen en organisaties, en artikel 33, 'massa surveillance'). Deze medewerkingsplicht krijgt nader invulling in paragraaf 3.2.2.7.6, medewerkingsplicht bij ontsleuteling communicatie, artikel 41. Heeft de wetgever nagedacht over de gevolgen van bovengenoemde bepalingen voor geautomatiseerde systemen die juist functioneren dankzij het vertrouwen van de gebruiker in de veiligheid en integriteit van het systeem, bijvoorbeeld door het gebruik van cryptografische sleutels? Free Press Unlimited denkt hierbij bijvoorbeeld aan het Nederlandse klokkenluidersplatform Pibleaks. Dit platform heeft een belangrijke maatschappelijke functie die zeer onder druk komt te staan als het wetsvoorstel in de huidige vorm wordt aangenomen. Wij lezen nergens hoe de wetgever schade aan dergelijke systemen denkt te voorkomen. Wij vinden dat

beveiligde systemen die in dienst staan van (pers)vrijheid en democratie niet gedwongen mogen worden hun beveiliging prijs te geven en willen daarom dat alle daartoe relevante artikelen geschrapt worden.

Uit het wetsvoorstel en hoofdstuk 9 van de toelichting maken wij op dat de wetgever niet heeft nagedacht over het 'chilling effect' op de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting. Dit zijn grondrechten die worden gewaarborgd in artikel 7 van de Grondwet, artikel 10 van het EVRM, en artikel 19 van het IVBPR. Het chilling effect ten gevolge van brede bevoegdheden tot surveillance, en de gevolgen daarvan voor het recht op vrijheid van meningsuiting en persvrijheid, zijn door de Verenigde Naties erkend, zie rapport A/HRC/23/40 (Report of the Special Rapporteur to the Human Rights Council on the implications of States' surveillance of communications on the exercise of the human rights to privacy and to freedom of opinion and expression). Dit geldt niet alleen voor de communicatie tussen burgers maar ook voor de nieuwsconsumptie: door de voorgestelde massa surveillance weet de overheid exact welke nieuwsbronnen door welke burgers worden geraadpleegd, van volkskrant.nl tot wikileaks.org. We vragen ons af hoe de wetgever het chilling effect van het wetsvoorstel denkt te beperken en denkt te rijmen met de principes van noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit en met de democratische normen en waarden. Wij vinden dat er eerst een brede maatschappelijke discussie dient plaats te vinden over deze en andere gevolgen die de conceptwet kan hebben alvorens er ook maar iets aan het parlement wordt voorgelegd.